

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH:

IKONA ŚW. ONUFRY

Z CERKWI PRAWOSŁAWNEJ P.W. ŚW. MIKOŁAJA
w Zabłociu
powiat bialski
diecezja lubelsko – chełmska

Opr. Małgorzata Podgórska – Makal
Konservator dzieł sztuki
Upr. konserwatorskie 20/K/97
Nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

LUBLIN
styczeń 2021

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

- OPIS

Ikona z przedstawieniem „Św Onufrego”.

Czas powstania - XVIII w.

Ikona w kształcie prostokąta o wym. 104,5 x 73 cm.

Technika olejna na płótnie, naklejona na deskę o grubości 1,5 cm.

Św. Onufry - przedstawienie dwupostaciowe, kompozycja centralna, otwarta. W centrum św. Onufry w całej postaci, klęczący, ze złożonymi rękami, Ukazany jako starzec, z siwymi włosami i siwą, długą brodą. W rękach trzyma różaniec. Wokół głowy świetlisty nimb. Po jego lewej stronie na obłoku unosi się anioł, klęczący na jednym kolanie, z wyciągniętymi rękami w stronę świętego. W tle krajobraz po prawej, obłoki z głowami aniołków po lewej. W dolnej partii ikony leżący na trawie Krzyż z figurką Ukrzyżowanego.

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Ikona jest w złym stanie, wymagającym przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich.

Płótno mocno pofalowane, miejscami odkształcone przyklejone na deskę.. Płótno podobrazia osłabione, widoczna dziura i otwory po gwoździach na brzegach.

Miejscami warstwa malarska łuszczy się i odpada.

Warstwa malarska mocno zabrudzona, poplamiona, widoczne przetarcia, werniks pożółkły o bardzo grubej warstwie.

Miejscowe odspojenia płótna od deski.

Konieczne jest wykonanie pełnej konserwacji technicznej i estetyzującej w celu przywrócenia pierwotnego wyglądu ikony oraz zatrzymania postępującej degradacji technicznej obiektu.

Przyczyną zniszczeń są osadzający się kopeć i dym ze świec, kurz unoszący się w powietrzu, zmieniające się wraz z warunkami zewnętrznymi warunki w wilgotnościowe i temperaturowe we wnętrzu świątyni.

Obiekt znajduje się w świątyni czynnej, w której okresowo odbywają się nabożeństwa.

Świątynia jest murowana z cegły.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Pierwszym etapem prac będzie wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dokumentującej stan zachowania obiektu.

Lico ikony zostanie zabezpieczone dla dalszych prac.

Zabezpieczenie wykonane zostanie bibułką japońską przy użyciu roztworu metylocelulocy.

Po przewiezieniu do pracowni konserwatorskiej rama zostanie zdemontowana.

Płótno zostanie zdemontowane (odklejone) z deski.

Po zdemontowaniu odwrocie zostanie oczyszczone z warstwy kleju, ikona poddana zostanie procesowi prostowania płótna pod naciskiem

Ze względu na stan zachowania warstwy malarskiej, konieczne będzie skonsolidowanie warstwy malarskiej z płótnem. Odwrocie zostanie zdezynfekowane, wykonane zostanie zgrzanie warstwy malarskiej z płótnem przy użyciu rozcieńczonej żywicy Beva 371 na stole marmurowym. Po podklejeniu warstwy malarskiej (konsolidacji) usunięte zostanie zabezpieczenie z lica obiektu.

Oczyszczanie warstwy malarskiej z zabrudzeń i pociemniałego werniksu wykonane zostanie odpowiednio dobranymi preparatami, po wykonaniu prób skuteczności ich działania (Contrad 2000, mieszaniny rozpuszczalników w proporcjach dobranych doświadczalnie).

W miejscach ubytków płótna wykonane zostaną łaty z płótna o grenie i układzie jak płótna oryginalnego. Rozdarcia zostaną sklejone przy użyciu nici. Nici i łatki wklejone zostaną przy użyciu żywicy termoplastycznej – POW (polioctan winylu). W przypadku złego stanu płótna oryginalnego, wykonany zostanie dublaż obrazu na nowe podłoże przy użyciu żywicy BEVA 371.

W kolejnym etapie wykonane zostaną uzupełnienia ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej. Powierzchnia kitów zostanie opracowana zgodnie z powierzchnią oryginału.

Płótno zostanie naciągnięte na nowe krosna konserwatorskie, a warstwa malarska zabezpieczona werniksem retuszującym.

Po nałożeniu werniksu wykonany zostanie retusz warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego w technice olejno-żywicznej. Po wypunktowaniu ikona zostanie zawerniksowana werniksem końcowym damarowym.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania.
2. Zabezpieczenie lica ikony przed dalszymi pracami.
3. Odklejenie ikony od nieoryginalnej deski.
4. Czyszczenie i dezynfekcja odwrocia.
5. Prostowanie powierzchni podobrazia pod naciskiem w warunkach podwyższonej wilgotności.
6. Konsolidacja warstw technologicznych obrazu – przeprasowanie z zastosowaniem roztworu Bevy 371 w benzynie lakowej.
7. Oczyszczenie warstwy malarskiej z zabrudzeń oraz warstwy pożółkłego werniksu odpowiednio dobranymi metodami chemicznymi - Contrad 2000.
8. Sklejenie rozdarc płótna.
9. Wykonanie dublażu na spoiwo Beva 371.
10. Uzupełnienie ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej. (Kity wyrównujące powierzchnię pod retusz – punktowanie warstwy malarskiej).
11. Naciągnięcie na nowe krosna.
12. Opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału.
13. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem pośrednim.
14. Punktowanie warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego techniką olejno-żywiczną.
15. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem damarowym końcowym.
16. Wykonanie dokumentacji prowadzonych prac.

mgr Małgorzata Podgórska-Makal

nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

upr. konserwatorskie. 20/K/97

20-282 Lublin, ul. Królowej Jadwigi 6/7

tel: 501030663, 501030687

Lublin 25 styczeń 2021

Fot.nr. 1 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu, powiat bielski – Ikona „Św. Onufry”, stan obecny. Zdjęcie wykonała M. Podgórska-Makal.

Fot.nr . 2 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu, powiat bielski – Ikona „Św. Onufry”, stan obecny. Zdjęcie wykonała M. Podgórska-Makal.